

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12 No. 2, 2017, pp. 208 - 223

OJED

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา GUIDELINES OF BOY SCOUT INSTRUCTION FOR ELEMENTARY SCHOOL

นายสุทธิ สิปิกา *

Sutthi Siphika

ผศ.ดร.ยศวรี สายฟ้า **

Asst. Prof. Yotsawee Saifah, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย เก็บข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา จำนวน 660 คน จาก 220 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ครูส่วนใหญ่มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ ครูกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ระเบียบแถว และการผจญภัยและค่ายพักแรม ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย (2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครูควรมุ่งเน้นการพัฒนาระเบียบวินัย คุณธรรม และการนำความรู้ไปใช้ ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ครูควรกำหนดเนื้อหาวิชาบังคับตามหลักสูตรไว้ในภาคเรียนที่ 1 และกำหนดเนื้อหาวิชาพิเศษไว้ในภาคเรียนที่ 2 ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์จริง และมีเวลาเรียนอย่างน้อย 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น วิธีการสอนลูกเสือ 10 วิธีการใช้ระบบหมู่ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง และด้านการวัดและประเมินผล ครูควรวัดและประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ มีการประเมินทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ด้วยวิธีการที่หลากหลายและชัดเจน

* นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: sutthi-ssk@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: yotsawee.s@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purposes of this research were to study the state of boy scout instruction for elementary school and propose guidelines of boy scout instruction for elementary school. This research used descriptive research method. The survey of data was main data collecting procedure. The samples were 660 boy scout teachers in 220 schools under the office of basic education commission which were selected by multistage random sampling. The questionnaire was the research instruments. The data were analyzed by statistical and content analyzes.

The findings of the study were as follows: (1) state of boy scout instruction for elementary school, mostly teachers identify the behavioral objectives to develop physical, mental, intelligence and social to develop the concept of national citizenship. The content relating those objectives are scout promise and law, scout row and category in adventure and camping. Teachers cultivate the concept of national consciousness: nation, religion and royal. In terms of evaluation, teacher use the various methods. (2) guidelines of boy scout instruction for elementary school, In terms of specifying outcomes, teachers should use the disciplines, morality and application knowledge as tools. The content should be set up the compulsory contents in the first semester and add interesting content in the second semester. In designing activities, teachers should set up the activities from real life situations with various methods at least an hour per week. These methodologies should be 10 scouting's teaching, patrol system, experiential learning and outdoor activity. In assessment and evaluation, teachers should evaluate both concepts and skills with the clear and diverse methods.

คำสำคัญ: ลูกเสือ / การจัดการเรียนการสอน

KEYWORDS: BOY SCOUT / INSTRUCTION

บทนำ

สภาพการณ์ของสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและกำลังเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ทำให้ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเตรียมการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีคุณภาพ ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) กิจกรรมลูกเสือเป็นหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความสำคัญในการปลูกฝังให้เยาวชนเป็นผู้มีทักษะ มีความสามารถในการใช้ชีวิต มีคุณลักษณะที่ดี ความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ (เกษม สืบเสน, 2545) และเป็นกิจกรรมสำคัญซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาเยาวชนของชาติอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการจัดกิจกรรมตามวิธีการของลูกเสือ (Scout Method) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติของการอยู่ร่วมกันด้วยระบบหมู่ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีขั้นตอนการสอนที่เริ่มด้วยพิธีเปิดประชุมกอง จัดกิจกรรมการร้องเพลง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กิจกรรมเล่าเรื่องที่ประพันธ์ และพิธีปิดประชุมกอง ตลอดจนยึดคำปฏิญาณและกฎในการปฏิบัติกิจกรรม (สมยศ พรหมจันทร์, 2551)

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญของสมาชิกลูกเสือโลกมีความประสงค์มุ่งพัฒนาเด็กชายหญิง คนรุ่นหนุ่มสาว และคนหนุ่มสาวให้เป็นพลเมืองดีตามความหมายของการลูกเสือ (กมล พันธุ์มีชาวนัน, 2528) แต่การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในปัจจุบัน พบว่าประสบปัญหาเป็นอย่างมาก ดังเช่นงานวิจัยของ จงกล เทียมหมอก (2547) ที่พบว่าด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือมีปัญหาในระดับมาก ขาดการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนลูกเสืออย่างจริงจัง และงานวิจัยของ ชัยวุฒิ สังข์ขาว (2557) พบว่าสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือไม่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ไม่มีการปรับปรุงแผนการจัดการกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรและสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้งานวิจัยที่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือนั้น ส่วนใหญ่แล้วมีการศึกษาในระดับเขตพื้นที่หรือระดับจังหวัดเท่านั้น แต่การศึกษาในภาพรวมทั้งประเทศยังมีน้อยมาก ซึ่งไม่สามารถแสดงให้เห็นภาพรวมของการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือทั้งประเทศได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อให้เห็นถึงสภาพการจัดการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษาของทั้งประเทศได้เป็นอย่างดี และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนลูกเสือที่ทำให้ทราบถึงสภาพจริงของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพด้วยการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ในระดับประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ เนื่องจากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือจากครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือโดยตรง จะทำให้ได้ทราบภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือของประเทศไทยได้ อีกทั้งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นระดับที่เริ่มได้รับการฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น เริ่มใช้ชีวิตกลางแจ้งและการผจญภัย เน้นระบบหมู่และการเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่ต้องการการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและควบคู่ไปกับวิชาชีพ เน้นการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านไปพร้อมกัน และมีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม อีกทั้งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือของต่างประเทศ พบว่าในหลายประเทศมีการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ (boy scout) เป็นส่วนใหญ่ และมีการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือที่แตกต่างจากประเทศไทย โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ที่พัฒนาหลักสูตร STEM SCOUT เพิ่มเติมขึ้นมาสำหรับลูกเสือ (Boy Scout of America, 2015) ถือว่าเป็นการบูรณาการเนื้อหาที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือของต่างประเทศที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในระดับประถมศึกษานั้น จะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการจัดกิจกรรมลูกเสือให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาของประเทศไทยได้

กิจกรรมลูกเสือนับได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับผู้เรียนทุกคน ในการช่วยอบรมบ่มนิสัยเยาวชนและพลเมืองของชาติให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือสังคม อันเป็นคุณประโยชน์ต่ออนาคตของประเทศชาติเป็นอันมาก แต่จากปัญหาที่พบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือของไทย จะเห็นว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยการสร้างข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์เอกสารการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ที่เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา มาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษาต่อไป ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการลูกเสือไทยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือได้

คำถามการวิจัย

1. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา มีสภาพเป็นอย่างไร
2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเน้นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ประชากร

1.1.1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 36,100 โรงเรียน

1.1.2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ผู้บริหาร และวิทยากรฝึกอบรมลูกเสือสามัญ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ที่ได้มาโดยการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling) โดยการแบ่งชั้นการสุ่มเป็นภูมิภาค จำนวน 6 ภูมิภาค จากนั้นกำหนดร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดเป็นร้อยละ 70 ของแต่ละภูมิภาค ซึ่งได้โรงเรียนจำนวน 220 โรงเรียน แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่ายกับครูผู้สอนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม รวมจำนวนครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 660 คน เพื่อตอบแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับจำนวนทั้งสิ้น 549 คน คิดเป็นร้อยละ 83.18

1.2.2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนต้นแบบลูกเสือ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive random sampling) จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษาที่ผู้วิจัยร่างขึ้น โดยเครื่องมือที่ใช้คือ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

1.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษา คือ สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ

ตอนที่ 2 คำถามเพื่อสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบตรวจคำตอบ

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิด

2.2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับ

ประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เอกสารด้านการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ของประเทศไทยและต่างประเทศ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 3 (ร่าง) แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 220 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับ

ประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการศึกษาวิเคราะห์เอกสารการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญของประเทศไทยและต่างประเทศ ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา และผลการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยสรุปออกมาเป็นความเรียงหรือตารางตามความเหมาะสม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา
ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows Version 22) หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ของแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

4.2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา
ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการจัดสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

ผลการวิจัย

แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 549 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ว่า ครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 41.50 มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ น้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 33.30 ส่วนใหญ่มีวุฒิทางด้านลูกเสือ โดยผ่านการอบรมหลักสูตรวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ ชั้นความรู้เบื้องต้น (S.B.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 36.60

1.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้

1.2.1 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเป็นรายข้อ เรียงลำดับการปฏิบัติ พบว่า ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ให้ลูกเสือเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.69) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ด้านการกำหนด
วัตถุประสงค์การเรียนรู้

สภาพการจัดการเรียนการสอน	×	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้			
กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรลูกเสือ	4.18	0.76	มาก
กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการกิจกรรมลูกเสือ	4.25	0.69	มาก
กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนา สติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ให้ลูกเสือเป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติ	4.33	0.72	มาก
รวม	4.18	0.64	มาก

1.2.2 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระบังคับตามหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา มีการปฏิบัติด้านการกำหนดเนื้อหาสาระบังคับตามหลักสูตร ด้วยการกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือและระเบียบแถวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาเป็นการกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้จักดูแลตนเอง คิดเป็นร้อยละ 99.50 และเนื้อหาสาระวิชาพิเศษตามหลักสูตร พบว่าครูส่วนใหญ่มีการกำหนดเนื้อหาในหมวดหมู่การผจญภัยและค่ายพักแรม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.30 รองลงมาเป็นการกำหนดเนื้อหาในหมวดหมู่มนุษย์สัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 90.20 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ด้านการกำหนด
เนื้อหาสาระการเรียนรู้

สภาพการจัดการเรียนการสอน	การปฏิบัติ (N = 549)	
	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาสาระบังคับตามหลักสูตร		
กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	549	100.00
กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบแถว	549	100.00
กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้จักดูแลตนเอง	546	99.50
กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับงานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ	513	93.40
เนื้อหาสาระวิชาพิเศษตามหลักสูตร		
หมวดหมู่จิตอาสาและการบริการ	480	87.40
หมวดหมู่การผจญภัยและค่ายพักแรม	501	91.30
หมวดหมู่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	453	82.50
หมวดหมู่มนุษย์สัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	495	90.20

1.2.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเป็นรายข้อ เรียงลำดับการปฏิบัติ พบว่า ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ การจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายพักแรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.72) และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเนื้อหามากกว่าการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.71) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.65	0.66	มากที่สุด
การจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายพักแรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.58	0.72	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่น และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	4.41	0.69	มาก
การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเนื้อหามากกว่าการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.80	0.71	มาก
รวม	4.25	0.58	มาก

1.2.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาการปฏิบัติเป็นรายข้อ เรียงลำดับการปฏิบัติ พบว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย มากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนลูกเสือภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.82) และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ครูมีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.88) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สภาพการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนลูกเสือภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.09	0.82	มาก
ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย	4.10	0.84	มาก
ครูมีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ	3.97	0.88	มาก
รวม	4.06	0.82	มาก

1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยการมุ่งเน้นการพัฒนาระเบียบวินัย มีคุณธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ **ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้** ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาสาระการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ควรประกอบด้วยหมวดหมู่เกี่ยวกับทักษะทางวิชาลูกเสือ เป็นลำดับแรก โดยมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบรายวิชาบังคับ ในการจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสม ควรจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ควรแก้ไขปรับปรุงเนื้อหากิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับกิจกรรมลูกเสือที่สอนอยู่แล้ว **ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลาย ควรใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ โดยควรมีจำนวนคาบต่อสัปดาห์ในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ **ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้** พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรประเมินจากการร่วมกิจกรรม

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา จากแหล่งข้อมูล 3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) ผลการศึกษาเอกสารด้านการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ของประเทศไทยและต่างประเทศ 2) ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา และ 3) ผลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากทั้ง 3 แหล่งข้อมูลข้างต้น มาสรุปประเด็น และนำเสนอเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ

ระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนควรกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมุ่งเน้นความมีระเบียบวินัย ทักษะการลงมือปฏิบัติ และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง มุ่งเน้นการสร้างผลกระทบเชิงบวกในชุมชน เตรียมความพร้อมลูกเสือให้เป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งผู้สอนอาจสอดแทรกหรือประยุกต์ทักษะต่างๆ ที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษ อาทิ ทักษะชีวิต ทักษะการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยี เข้ามาในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้มีความครอบคลุมต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นลูกเสือที่มีความสมบูรณ์ในทุกๆ ด้านมากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ในการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ทั้งลูกเสือตรี ลูกเสือโท และลูกเสือเอก ครูผู้สอนควรจัดกำหนดเนื้อหาวิชาบังคับตามหลักสูตรไว้ในภาคเรียนที่ 1 และกำหนดเนื้อหาวิชาพิเศษและเนื้อหาเพิ่มเติมที่ครูเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนไว้ในภาคเรียนที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาที่จำเป็นที่ควรกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จำนวน 7 หมวดหมู่ ได้แก่ ทักษะทางวิชาลูกเสือ ทักษะชีวิต คุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นผู้นำ จิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์ ค่ายพักแรมและเดินทางไกล การผจญภัยและทัศนศึกษา และเนื้อหาเพิ่มเติมอื่นๆ ที่ครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การจัดกิจกรรมลูกเสือควรเป็นกิจกรรมบังคับ ครูผู้สอนควรจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน และควรเพิ่มเติมเนื้อหากิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับกิจกรรมลูกเสือที่สอนอยู่แล้ว

2.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานที่จริง และผู้เรียนเรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลาย เช่น วิธีการสอนลูกเสือ ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 10 วิธี โดยใช้การทำงานเป็นระบบหมู่หรือกระบวนการกลุ่ม เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเป็นการจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ทั้งนี้ครูผู้สอนควรมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามลักษณะของเนื้อหา และมีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ต่อเนื่องตลอดทั้งภาคเรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือแต่ละครั้ง ควรมีจำนวนเวลาในการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อย 1 คาบต่อสัปดาห์ และมีจำนวนนักเรียนในการเรียนแต่ละครั้งไม่เกิน 48 คนต่อครู 2 คน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนควรมีการวัดและประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ ทั้งการประเมินภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยมีการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่มีความชัดเจน มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน ไม่ควรเน้นการวัดและประเมินผลผู้เรียนเพื่อตัดสิน ควรให้นักเรียนประเมินตนเอง ทั้งนี้ในการวัดและประเมินผลอาจมีทั้งการประเมินผลรายบุคคลและรายกลุ่ม และมีการตัดสินผลการเรียนเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน”

อภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา โดยผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

1.1 การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสติปัญญา จิตใจ

ร่างกาย และสังคม ให้ลูกเสือเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลให้ครอบคลุมในทุกด้านมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ซึ่งมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ มีวัตถุประสงค์สำคัญในการมุ่งพัฒนาบุคคลแบบองค์รวมผ่านการกระตุ้นและการพัฒนาในทุกด้านใช้วิธีการแบบองค์รวมในการศึกษาของเยาวชน การลูกเสือถือว่าเยาวชนแต่ละคนเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความซับซ้อนและสร้างความเป็นตัวตนขึ้นเอง โดยส่วนหนึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ระหว่างมิติของบุคคล อันได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ระหว่างตัวบุคคลและโลกภายนอก และความเป็นจริงเชิงจิตวิญญาณ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่จึงเห็นว่าควรกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายสำคัญของการลูกเสือที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ ศุภสิริโรจน์ (2548) ที่ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประการหนึ่งว่า จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และงานวิจัยของ สันต์รัตน์ปัญญา (2550) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อสอนให้เด็กเป็นคนดีมีวินัยตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 ครูผู้สอนกำหนดเนื้อหาวิชาพิเศษในหมวดหมู่การผจญภัยและค่ายพักแรม จากผลการวิจัย

พบว่า ในการกำหนดเนื้อหาสาระวิชาพิเศษตามหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการกำหนดเนื้อหาในหมวดหมู่การผจญภัยและค่ายพักแรม เช่น นักสังเกตและจดจำ การพราง ซาวคาย นักสำรวจ นักผจญภัยในป่า ฯลฯ มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาเหล่านี้มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อจะได้นำความรู้เหล่านี้ไปใช้สำหรับการอยู่ค่ายพักแรม โดยหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือได้กำหนดให้ลูกเสือจะต้องมีการเข้าค่ายพักแรมนอกที่อยู่อาศัยของตนเองอย่างน้อย 1 คืน จึงจะผ่านการประเมินตามหลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพทาย อมาตยกุล (2527) ที่เชื่อว่า การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมเป็นหัวใจของขบวนการลูกเสือ เพราะลูกเสือที่จะอยู่ค่ายพักแรมให้สนุกสนานประทับใจมากที่สุดจะต้องมีความรู้วิชาลูกเสือหลายอย่างโดยแท้จริง ต้องใช้หลักวิชาที่เรียนมาทั้งหมด เช่น เงื่อน การสังเกต การสำรวจ การผจญภัย เพลง เกม เป็นต้น กองลูกเสือใดที่ไม่เคยจัดลูกเสือไปเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมคือ “กองหุ่นไล่กา” ไม่ใช่กองลูกเสือที่ถูกวิธีและที่สำคัญการเดินทางไกลเป็นกิจกรรมที่หลักสูตรลูกเสือกำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติที่ระบุว่า การเดินทางไกล

และแรมคีน ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคีนในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อยหนึ่งคืนคือการเดินทางไกลและแรมคีน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัยรู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติมได้

2. การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

2.1 หมายเหตุเนื้อหาที่ควรจัดให้กับผู้เรียนในกิจกรรมลูกเสือ ในการศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะถึงสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาต่างๆ ที่ต่างประเทศ กำหนดให้ผู้เรียน มาเป็นข้อคำถามถึงสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ จำนวน 20 หมวดหมู่ ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงการพิจารณาของครูผู้สอน พบว่า อันดับ 1 – 5 เป็นหมวดหมู่เกี่ยวกับทักษะทางวิชาลูกเสือ ทักษะชีวิต คุณธรรม และจริยธรรม จิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์ ค่ายพักแรมและเดินทางไกล ตามลำดับซึ่งเป็นหมวดหมู่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาลูกเสือ ความเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นคนดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมาก และการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ในระดับมาก แต่ในอันดับ 16 – 20 ได้แก่ งานช่างและงานฝีมือ สเต็มและนวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาชีพในอนาคต การค้าและธุรกิจ ตามลำดับ เป็นหมวดหมู่ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนในโลกของศตวรรษที่ 21 นั้น กลับเป็นหมวดหมู่ที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในอันดับ 5 อันดับสุดท้าย ซึ่งแตกต่างจากต่างประเทศ ที่มีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความเจริญเติบโตทางด้านธุรกิจและการค้า โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ที่พัฒนาหลักสูตร STEM SCOUT เพิ่มเติมขึ้นมาสำหรับลูกเสือ (Boy Scout of America, 2015) ถือว่าเป็นการบูรณาการเนื้อหาที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

2.2 ลักษณะการจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลาย จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนจำนวนร้อยละ 83.60 เห็นว่าการเรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลายจะเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนเรียนรู้จากสถานที่จริง เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ Scout Association of Hong Kong (1999) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการในการฝึกอบรมลูกเสือให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลูกเสือโลก คือ การเรียนรู้โดยการกระทำ อันเป็นการพัฒนาที่เป็นผลมาจากประสบการณ์โดยตรงซึ่งตรงข้ามกับการสอนเชิงทฤษฎี การเรียนรู้โดยการกระทำสะท้อนให้เห็นวิธีการที่เยาวชนได้รับความรู้ ทักษะและทัศนคติต่างๆ การเรียนรู้โดยการกระทำจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เยาวชนพัฒนาตนเองในทุกมิติของบุคลิกภาพ ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนควรใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภร ศรีแสน (2542) ที่กล่าวว่า

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสอดคล้องกับวิธีสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ สอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้ใช้กระบวนการคิด สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2.3 เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือควรมากกว่า 1 คาบต่อสัปดาห์ จากผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.60 ซึ่งทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือนั้นควรใช้เวลามากกว่า 1 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ครูได้จัดเตรียมไว้ ผู้วิจัยเห็นว่าในการเรียนการสอน 1 คาบ ที่มีเวลาเพียง 50 -60 นาที อาจไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนตามเนื้อหาได้ ดังนั้นเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือควรมากกว่า 1 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับ วีรพล ทองสัมฤทธิ์ (2550) ที่ศึกษาปัญหาการจัดการกิจกรรมลูกเสือของครู: กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเขาค้อ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละสัปดาห์น้อยเกินไป ไม่เหมาะสมกับเนื้อหา การกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตรแต่ละสัปดาห์น้อยเกินไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่จะฝึกอบรมลูกเสือให้มีคุณสมบัติตามหลักสูตรได้นั้นต้องใช้เวลาเรียนมากกว่านี้ ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือของต่างประเทศ พบว่าเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือของต่างประเทศ ใช้ระยะเวลายาวนาน เพราะขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือในแต่ละกิจกรรมนั้น ค่อนข้างใช้เวลานาน เนื่องจากเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมมีค่อนข้างมาก รายละเอียดและกิจกรรมที่ครูกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติมีเป็นจำนวนมาก เช่น การต้องลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์ ศึกษาดูงาน ในสถานที่จริง ซึ่งต้องใช้เวลามาก ดังนั้นจึงไม่สามารถใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมง ในการจัดการเรียนรู้อันได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับควรนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน อาทิ จัดทำเป็นคู่มือการจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติทั้งประเทศไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในระดับอื่น อาทิ กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ ระดับประถมศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ศุภสิริโรจน์. (2548). การศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย: การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนดาราวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- กมล พันธุ์มีเชาวน์. (2528, กรกฎาคม). การลูกเสือเพื่อพัฒนาเยาวชน. เอกสารงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 11 และการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 21, กรุงเทพมหานคร.
- เกษม สืบเสน. (2545). ลูกเสือกับการปฏิรูปการเรียนรู้. วารสารข่าวครูศรีสะเกษ. 4(2), 8 – 10.
- จกมล เทียมหมอก. (2547). ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยวุฒิ สังข์ขาว. (2557). แนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- เพทาย อมาตยกุล. (2527). คู่มือการอยู่ค่ายพักแรม. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ปริ้นติ้ง.
- วีรพล ทองสัมฤทธิ์. (2550). การศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอเขาค้อ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- ศุภร ศรีแสน. (2542). เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การปฏิรูปการศึกษานอกโรงเรียนในทศวรรษหน้า. กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมยศ พรหมจันทร์. (2551). กิจกรรมลูกเสือกับการปฏิรูปการเรียนรู้. วารสารข่าวครูศรีสะเกษ. 18(2), 21 – 23.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สินธุ์ รัตนปัญญา. (2550). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

ภาษาอังกฤษ

Boy Scout of America. (2015). *STEM Scout*. United State of America: Texas.

Scout Association of Hong Kong. (1999). *Scout Training Scheme*. Hong Kong: Hong kong Scout Center.